

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LIV. Ч. 189. НЬО ЙОРК І ДЖЕРЗІ СІТІ, четвер, 26-го вересня 1946.

No. 189. NEW YORK and JERSEY CITY, Thursday, September 26, 1946. VOL. LIV.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ
АМЕРИКИ

П'ЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЮ ЗЛУЧЕНИХ
ДЕРЖАВ АМЕРИКИ

Тел. „Свобода“: ВЕрген 4-0237. — Тел. У. Н. Союз: ВЕрген 4-1016
4-0807

THREE CENTS IN THE UNITED STATES
OF AMERICA

FIVE CENTS ELSEWHERE

ГОЛОВА ЮНІІ АРЕШТОВАНИЙ ЗА ВИКЛИКАННЯ СТРАЙКУ

Джордж Милер, президент незалежної юнії робітників Дюкенс Лайт Компані в Питебургу, в Пенсильванії, достав рік арешту після того, як його юнія виїшла на страйк в год. 9.30 ранку у вівторок 24 вересня. Суд, складений з трьох суддів, признав його винним погорди для суду, бо він видав членам юнії наказ вийти на страйк, хоч суд заборонив був страйк перед тим. Крім присуду проти голови юнії суд видав наказ робітникам вернутися до праці і наложив відповідальність за виконання судового наказу на десятичленний страйковий комітет. Страйк робітників Дюкенс Компані тим шкідливий, що внаслідок страйку застановлено доставку електрики для фабрик в цій околиці Питебурга. Так само не стало електричного світла в бюрох, в торговельних підприємствах і в робітнях.

Видання присуду проти Милера відбулося серед драматичних обставин. Милер був саме в суді як обвинувачений за викликання страйку всупереч заборони суду. Коли його запитав суддя, чи він у прихильності страйкуючих, які явилися в суді, відмовляється відкликати наказ до страйку, Милер сказав: „Так, я відмовляюся“. Негайно опісля суддя признав його винуватим в погорді для суду і засудив на рік в'язниці.

НЬОЙОРЧАНИ ІДЯТЬ КІНСЬКЕ МЯСО.

Зогляду на те, що звичайне м'ясо на чорному ринку у Нью Йорку дійшло до ціни одного долара від фунта, мешканці міста не мають іншого вибору, як купувати кіньське м'ясо. Воно наспіло до Нью Йорку з північної частини стеїту Нью Джерзі у великих кількостях. На підставі цінника Бюро Адміністрації м'яса фунт кіньського м'яса платиться по 17 і 21 центів. Комісар здоров'я не перешкадає доставі кіньського м'яса у більших кількостях, вважаючи що воно так само поживне, як і інші роди м'яса.

ПРЕЗИДЕНТ ДОКОРЯЄ РЕПУБЛІКАНЦЯМ

У розмові з 39 демократичними кандидатами до конгресу президент Труман виявив своє негодування на тактику републиканців у конгресі тим, що приписав їм невдачу у його господарських планах. Він сказав, що небезпека для краю з такої тактики републиканців подібна до небезпеки в Перл Гарбор.

ЗЛУКУ ВОЄННИХ ДЕПАРТАМЕНТІВ ВІДЛОЖЕНО.

Президент Труман, як пише військовий знавець Гансон Болдвін, рішився відложити злуку обох воєнних департаментів, тобто департаменту війни і флоти і виждати, доки конгрес не буде готовий це зробити. Президент признає, що він має право перевести потрібну злуку президентським розпорядком, однак така важна справа буде ліпше налагоджена на підставі окремого законодавства. Він самий є за злуку і настановлення одного спільного секретаря кравової оборони, однак тому, що між обома теперішніми департаментами панує свого роду конкуренція, він не хотів би наразитися на негодування.

СПРАВА СКИТАЛЬЦІВ НА ПРИЛЮДНІМ ФОРУМІ.

Вчасі прилюдної дискусії, улаженої в формі так званого „форуму“ по радіо видавцями газети Нью Йорк Таймс, промовляв бувший директор УНРРА Герберт Лімен в справі скитальців. Він заявив, що дотеперішня опіка над скитальцями була лише до ривочна і безпальнова й тому вона не вистарчалась. Лімен є того погляду, що скитальців треба розселити по різних краях і для цієї цілі треба змінити імміграційний закон в Злучених Державах.

На конвенції Злавної Ради Католицьких Жінок у Канзас Сіті промовляв у справі скитальців о. Едвард Сванстром, директор католицької Служби Воєнної Допомоги в Нью Йорку. Він згадав, що ця організація впродовж одного року видала \$70,000,000 в харчах, медицині, убранні і інших матеріалах для людей навіснених війною у сорок краях, а при цій нагоді згадав про скитальців. Він твердить, що в Європі є цілий мільон здепласованих осіб і їм треба дати допомогу безогляду на релігію. Між скитальцями є 10% жидів, а 80% католиків. Та безогляду на таку чи іншу приналежність скитальцям треба по-мощи у їх боротьбі за признання їм людських прав. Коли цим людям не допоможеться виїхати в нові краї, тоді вони попадуть у розпуку, яка їх спонукає повернутися до краю неволі, або остатися в Німеччині, де нема виглядів на працю, і там вигибати. У розмові з репортерами о. Сванстром заявив, що положення скитальців у Німеччині внічим не поправилося і вони дальше остануть у невільничих відносинах.

Америка домагається від Советів дотримання зобов'язань з Ялти в справі Угорщини.

Злучені Держави вислали знову ноту до Советів з домаганням, щоб советський уряд дотримав зобов'язань, даних на конференції в Ялті і став до співпраці разом з Америкою і Англією при відбудові Угорщини. Зміст ноти проголосив на пресовій конференції діючий секретар стеїту Вільям Л. Клейтон. У ноті містяться заклиди на адресу Советів, що вони дальше ограбляють Угорщину з харчів і матеріалів. Американська нота написана в такім рішучім тоні, що каже навіть, що „нема потреби дальше відмовлятися і заперечувати“, а крім цього Совети й сателіти „не подають причин, чому вони відмовляються“ від виконання зобов'язань.

БУДУТЬ ПЕРЕВОЗИТИ АМЕРИКАНСЬКЕ ВІЙСЬКО ЛІТАКАМИ.

Департамент війни виготовив уже в подробицях план перевозу війська літаками для доповнення військових формацій внаслідок нестачі вчасі війни. Коли в якійсь дивізії треба буде доповнити військову одиницю тому, що нестало вояків, на фронт поїде готова нова одиниця разом з командантами і не буде потреби творити окремих кадрів та станиць для війська на заморських фронтах.

Сталін каже, що вірить в можливість співпраці та не вірить в безпосередню „загрозу війни“ і в силу атомової бомби

Світова преса та пресові агенції принесли як велику сенсацію письмове інтерв'ю кореспондента лондонського „Ді Сандей Таймс“ зі Сталіном. Сталін відповів на дев'ять запитань, які разом з відповідями в скороченні такі: 1. Чи Сталін вірить в справжню загрозу війни та що треба зробити, щоб її уникнути? Відп.: Сталін не вірить, а потолоски мають окрему ціль та мале попертя. 2. Чи Сталін думає, що Англія і Америка змагають до „капіталістичного оточення“ Советського Союзу? Відп.: Сталін думає, що Англія і Америка цього не могли б зробити, хочби навіть хотіли, чого він не може потвердити. 3. Скільки є в тому правди, що Советський Союз хоче використати Німеччину як зброю проти західних союзників? Відп.: Сталін це виключає, бо воно противилося б постановам Потсдамського договору та советським інтересам. 4. Що думає Сталін про „диктат з Москви“ для комуністичних партій в інших країнах? Відп.: Думає, що це „абсурд“, залишений ще з „арсеналу Гітлера та Гебелса“. 5. Чи Сталін вірить в можливість признати і тривалої співпраці між Сов. Союзом і західними демократіями? Відп.: Сталін каже, що вірить безумовно. 6. Чи Сталін вірить в можливість налагодження припинення вогню з Англією? Відп.: Так, „справа вірить“. 7. Чи Сталін вірить, що відкликаний американський військ з Китаю є необхідне для майбутнього миру? Відп.: Так. 8. Чи Сталін вірить, що монополіє посідання атомової бомби Америкою є загрозою для миру? Відп.: Сталін не вірить, що атомова бомба є такою серйозною силою, як деякі політики твердять; він вважає що такі твердження є на послаблення нерви; що атомова бомба не може вирішити війни; що її монополіє посідання є загрозою для миру та що цей монополіє не може тривати довго. 9. Чи Сталін вірить в можливість існування „комунізму в одній країні“? Відп.: Сталін вірить, якщо йде про таку країну, як Советський Союз.

ВІДГОМІН НА ЗАЯВИ СТАЛІНА.

Рівночасно з публікацією заяв Сталіна, в англійській та американській пресі появились на цю тему широкі коментарі. В Англії преса і публічна опінія поставилися до цих заяв дуже скептично. Речник міністерства закордонних справ заявив, що відповід Сталіна „приймає до відома з зацікавленням“, але не дав жадних коментарів. Британська преса підкреслює противорічності між заявою Сталіна та фактичною політикою Советського Союзу.

Американська преса зреагувала ще більш скептично. Деякі газети рівночасно з останньою заявою друкують інші, цілком протилежні твердження Сталіна і твердять, що він одним кутком уст говорить одне, другим кутком інше, а робить ще інше. Підсекретар стеїту Клейтон у Вашингтоні заявив, що заява Сталіна є „цікава і дуже важлива“. Нью Йорк Таймс у статті твердить, що ця заява справді цікава, але чи важлива, то залежатиме від майбутньої акції. При цьому теж додає, що велика розбіжність між словами і діями є вже „російським символом“, вислідуючи при цій нагоді, що було сказано і що зроблено. В основному твердженням Сталіна не привносять надно великого практичного значення а вважається їх більше за тактичний маневр, викликаний останніми подіями, головню американським становищем в міжнародній політиці, виявленим теж останньою американською нотою до Советського Союзу в справі Мадярщини. Стверджується, що заяви Сталіна були признані насамперед для внутрішнього джитку, бо народи Советського Союзу не бажать і бояться війни, і звідси теж внутрішній неспокої в Советах.

РОЗБІЖНОСТІ ДУМОК В СПРАВІ СКИТАЛЬЦІВ.

Підчас нарад над справою європейських воєнних біженців в Економічній та Соціалній Раді прийшло до розбіжності думок над чотирьома пунктами, що поділяло представників на два табори, советський і західно-демократичний. Цими точками є: 1. Видача точного реєстру європейських скитальців урядам країн їх походження; 2. Безпроводочна репатріація всіх воєнних сірті. 3. Встановлення слідчої комісії для перевірки таборів скитальців і 4. Релятивний статут екзаменуючого комітету і директора Міжнародної Організації для Скитальців. Дальші наради над цєю справою відложено на два дні.

СВОЯ ХАТА, ШАСЛИВА ХАТА, ДЛЯ СТУДЕНТІВ.—Ця картина знята на площі Університету в Сейнт Луїс, Мізурі. Бачимо цілу купу домів, побудованих і таких, що будуть. Це мешкальні доми для студентів, що подружились, зокрема для тих, недавно були вояками. Ті останні відчувують найгірше мешкальну скруту.

„ЧОТИРИ ВЕЛИКІ“ ПЕРЕДВИДУЮТЬ ЗАКІНЧЕННЯ МИРОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

Рада міністрів закордонних справ Чотирьох Потуг відбула своє чергове засідання в Парижі дня 24 вересня та вирішила робити все можливе для припіншення нарад Мирової Конференції. Рада міністрів закликає поодинокі комісії Конференції, щоби закінчили свою працю до 5-го жовтня, а ціла Конференція повинна закінчитися 15 жовтня. Теж вирішено, що вступні дебати над мировим договором з Німеччиною повинні зачатися в листопаді, правдоподібно в Нью Йорку. Підчас нарад британський міністер закордонних справ Бевин виказав найбільше ініціативи.

УСПІХИ ГРЕЦІ НА МИРОВІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ.

Військова Комісія до проекту мирового договору з Болгарією вирішила більшістю 11 голосів проти 7 голосів заборонити Болгарії вдержувати більш укріплення здовж кордону з Грецією, що було теж частиною грецького плану, піддержаного Злученими Державами. Советський Союз противився цьому рішенню, заявляючи, що вирішення такої справи вимагало б більшості двох третіх голосів. Дальші дебати відбувалися в справі відшкодовань від Італії, затверджено клявузулю мирового договору з Румунією, в якій згадана країна зрікається деяких фінансових претенсій від Німеччини да дебатовано над справою чесько-мадярського кордону.

ЮГОСЛАВІЯ ЗАБОРОНИЛА АМЕРИКАНСЬКУ ІНФОРМАЦІЙНУ СЛУЖБУ.

Югославське міністерство закордонних справ звернулося з нотою до американської амбасаді в Білгороді, домагаючись закриття Американської Інформаційної Служби в цьому місці, яка під фірмою департаменту стеїту поширювала американські відомості та американські погляди на поодинокі справи. Згаданій Службі закидується, що вона була „центром пропаганди проти режиму, підмовляючи югославян до явної зради“.

УСПІХИ ІРАНСЬКИХ ПОВСТАНЦІВ.

Повстання південно-іранського племені поширюється і в останньому часу повстанці захопили Бушір, великий порт в Перському Заливі. По обидвох боках були жертви, а бої ще тривають. Є теж не-потверджені вісті, що повстанці здобули місцевість Абадег, 330 миль на південь від Тегерану. Іранський уряд відкинув домагання повстанців признати їм автономію, подібну як її має провінція Азербайджану.

КОМУНІСТИ ДОМАГАЮТЬСЯ ОКУПАЦІЇ ТРІЕСТУ.

Комуністична партія в Триєсті домагається негайної окупації Триєсту Югославією, що було б виявом „воли народу“. Комуністична преса протестує проти становища, яке західні держави зайняли в цій справі на Мировій Конференції. Італійці в Триєсті бояться, що на випадок відкликання американських і британських військ, місто негайно зайняла б югославська армія.

ПОЛОЖЕННЯ В АВСТРІЇ.

Советські окупаційні власті у Відні та місцева комуністична партія виступили проти австрійської-італійської порозуміння щодо південного Тиролю. Комуністична преса називає австрійський уряд і міністра закордонних справ „зрадниками народу“ та домагається, щоби советська делегація на Мировій Конференції спротивилась клявузулі про залишення південного Тиролю при Італії.

ЩО ДІЄТЬСЯ В ГРЕЦІЇ?

Грецьке міністерство преси повідомило, що урядові війська відбили від червоних банд місто Дескат в Тесалії та захопили велику кількість полонених, між якими є більше тисячі альбанців. Битва тривала чотири години і на всіх 2000 червоних було 120 вбитих і понад 200 ранених.

СОВЕТИ ОБСТРІЛЮЮТЬ ДАНСЬКИХ РИБОЛОВЦІВ.

Данські риболовці внесли зажалення до свого уряду, що підчас ловлі риб біля німецького побережжя вони були обстрілювані советською надбережною артилерією. Деякі данські риболовські кораблі були хвилюво задержані советськими властями.

ВІДБУДОВА ДОНБАСУ.

Американські кореспонденти повідомляють зі Сталіно, Україна, про великі труднощі у відбудові Донбасу, яка повинна закінчитися в 1950 р. При цій нагоді широко розписується про рішальне значення Донбасу в загальному советській індустрії, 40 до 50 процентів мяса, жиру і цукру для робітників Донбасу доставляє УНРРА, як теж вона дала великий вклад в технічну відбудову. Хоча відбудова Донбасу не була така, як планувалося, проте вона дальше переводиться і вже сьогодні дає 20 до 30 процентів більше продукції ніж Кузнецкий басейн.

**ЯК НЕ МАЄТЕ ПРАЦІ, АБО ХОЧЕТЕ КРАЩОЇ,
чому не користати з оголошень знаменитих нагод для за-
рібку, поданих у оголошеннях нових робіт у „Свободі“?**

"СВОБОДА" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597-7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

PEREPLAT: ПОДПИСКА:		SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.	
Поодинокі числа три центи.		One year	\$7.00
На рік	\$7.00	Six months	\$3.75
На три місяці	\$2.25	Three months	\$2.00
На три місяці	\$2.00	Foreign and Jersey City Rates:	
В Дієпрі Ситі і Заграниці:		One year	\$10.00
На рік	\$10.00	Six months	\$5.25
На три місяці	\$2.75	Three months	\$2.75
Число з суботи (з англійською Частинною):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	\$2.50	One year	\$2.50
На три місяці	\$1.50	Six months	\$1.50

**БОРОТЬБА З „НАЙЗАПЕК-
ЛІШИМ ВОРОГОМ“**

Дістати українську газету з „вільної“ України дуже важко, а то такі не можливо. Те саме є і з українськими журналами. Тому новинки з України, які час від часу поміщуємо у „Свободі“, беремо головню з московських газет, що виходять у Москві, а які можна купити в Нью Йорку. Та тепер так склалося, що дісталися сюди деякі числа (з місяця липня) видаваних у Києві органів „Літературна Газета“ та „Радянська Україна“, в яких є чимало матеріалу про боротьбу уряду в Україні з „буржуазно-націоналістичною ідеологією“. Цей матеріал віддрукуємо в „Свободі“, а тепер подамо його характеристику.

Отже в першу чергу стверджено, що український націоналізм був завжди „найзапеклішим ворогом всього революційного й прогресивного в українському народі“. Українську національну ідеологію названо „отруйною, брехливою, зрадницькою“, а українських націоналістів запровадженнями і „агентами західно-європейських імперіалістів“, які завжди ненавиділи кайновою ненавистю великий російський народ, з яким народ України зеднаній нерозривними братніми зв'язками“.

Українські націоналісти, пишеться далі, намагалися за всяку ціну довести „відрубність українського народу та його культури, зв'язаної, мовляв, більше зі заходом ніж зі сходом“, згідно з наукою батька цієї ідеології, яким є історик Михайло Грушевський. На „школу Грушевського“ поведено головний наступ, бо, як пишеться, з цим „ворогом“ деякі „українські історики, письменники, літературознавці не лише не ведуть боротьби“, але ще „висловлюють у своїх працях“ його погляди.

„Школа Грушевського“ ввійшла, як пишеться, навіть в „Нарис історії української літератури“, в якій фактично заперечується „зв'язки двох братніх літератур — української й російської“ та „вплив і значення великої російської літератури для розвитку українського письменства і всієї культури всіляко применшується“. Сталося недавно ще й таке, пишеться далі, що поет Т. Масенко, описуючи свої видейські враження, пов'язав їх „з співчутливими згадками про націоналістичного поета-емігранта Олеса“.

Не забуто у тій „чистій“ теж і Західну Україну. Виходить, що саме там діються „найстрашніші“ речі, бо навіть „в університеті ім. Франка, з професорських кафедр проповідуються реакційні, антинаукові концепції ідеолога українських буржуазних націоналістів М. Грушевського“. Що більше, коли в дискусії виказував проф. Крип'якевичові й проф. Кордубі „їхні помилки“, то це їх не змінило й вони „продовжують розвивати перед студентством буржуазно-націоналістичні теорії“. Та найгірше, пишеться далі, то такі те, що це все „нікого у Львові не стурбувало“, а на нарадах знайшлися навіть такі „окремі го-доси“, що ще тих людей „виправдували“.

**Конгреси, що наносять ганьбу
і шкоду**

По довгих місяцях завзятої агітації, яка кожного дня заваляла пресу комунікатами а не в Нью Йорку. Можна собі уявити, що діялось в серцях і головах старих американців, коли вони вчитувалися в газетах у те, як повели себе „американці слов'янського походження“, як вони вставали і як заборочені оплескували привіт від Сталіна, якого ідеологія і діяльність є цілковитою протилежністю цьому, що є дорогою для правдивого сина чи правдивої дочки Америки.

Знов витати на вільній і благородній американській землі тирана, облягано невинною кровю десятків мільонів людей, головню слов'ян, може тільки хіба виродний американець-слов'янин. Так мусить відчувати принаймні цей американець з слов'янського роду, що має замучено комуністичною владою на смерть рідню в старім краю, чи вислану на каторжні роботи на Сибір чи в інші чужі краї.

Та поминаючи сентименти, є ще щось важніше. Конгрес Американських Слов'ян, який щойно відбувся в Нью Йорку, представляють американці як брательство всіх народів світу. Приходять до Америки самі Сталін, приходять постоїти „за єдність американських слов'ян, за братерство всіх народів світу“. Приходять до Америки самі Сталін, приходять постоїти „за єдність американських слов'ян, за братерство всіх народів світу“.

В такому змислі йшла стаття за статтею, заклик за заклинком, а крім цього ще й рекламвання різних атракцій. Кремль допомагав зі свого боку, заповів висилку різних делегатів, від росіян, поляків, українців і т. д. Згадуємо за це, бо так сталося, що не зважаючи на ту кількіснечну підготовку і агітацію, так не вдалося комуністам заповнити галі Медисон Сквер Гарден „слов'янами“, бо вона була згідно зі звичаєвими американськими пресами, у найвищих обрахунках тільки до половини виповнена, а і з цього половини годі навіть зарахувати до комуністів слов'янського походження.

І ще на одну важну річ треба звернути увагу. Бувало на попередніх „слов'янських“ конгресах комуністи прикривали себе іменем през. Рузвельта, бо вміли при допомозі закритих комуністів добувати різні урядові привіти, писем від самого президента і тим подібне. Тим разом цього не було. „Благословення“ з Білого Дому чи з уряду вони тим разом ніякого не дістали. Зате було що інше: конгрес пішов цілою парвою проти Білого Дому, взяв в оборону б. секретаря торговлі Волеса і атакував секретаря стейту Бірнса.

Американська преса зрефериувала цей комуністичний Американський Слов'янський Конгрес цілком об'єктивно. Зі звітів виходить наглядно, що це була маніфестація для звели-

чення Сталіна, яка могла і повинна була відбутись в Москві, а не в Нью Йорку. Можна собі уявити, що діялось в серцях і головах старих американців, коли вони вчитувалися в газетах у те, як повели себе „американці слов'янського походження“, як вони вставали і як заборочені оплескували привіт від Сталіна, якого ідеологія і діяльність є цілковитою протилежністю цьому, що є дорогою для правдивого сина чи правдивої дочки Америки.

Знов витати на вільній і благородній американській землі тирана, облягано невинною кровю десятків мільонів людей, головню слов'ян, може тільки хіба виродний американець-слов'янин. Так мусить відчувати принаймні цей американець з слов'янського роду, що має замучено комуністичною владою на смерть рідню в старім краю, чи вислану на каторжні роботи на Сибір чи в інші чужі краї.

Та поминаючи сентименти, є ще щось важніше. Конгрес Американських Слов'ян, який щойно відбувся в Нью Йорку, представляють американці як брательство всіх народів світу. Приходять до Америки самі Сталін, приходять постоїти „за єдність американських слов'ян, за братерство всіх народів світу“. Приходять до Америки самі Сталін, приходять постоїти „за єдність американських слов'ян, за братерство всіх народів світу“.

Що гірше! В часі, коли слов'янський уряд і його представники стоять твердо при цьому, щоби забрати і вимордувати ще й ті сотні тисяч слов'ян-сиріт, яких годую і ратує Америка, влаштовується в Америці збіговниця під назвою „американських слов'ян“, на якому бється покони перед мудрою советською політикою та советськими кровопийцями, а ганьбиться свій американський уряд та його представників.

Очевидно, назагал американці слов'янського походження тут не винувати. Вони на цьому большевицькому збіговниці не були, як не бувають на інших подібних комуністичних імпрезах. Аранжує це все група комуністів, з наказу і по програмі Кремля. Але є фактом, що буває і так, що на такі збіговниці іде дехто „з цікавості“. Саме на таких і рахують большевицькі аранжери.

Непереможена прірва до Советів

Невмолимо тверді помічання „триком“. Це був воєнний час про теперішнє напруження і такої отвертості вимагала тодішня потреба. Від того часу ширіє щезла, а Сталін будує стіну з підозріння таку високу, щоб ніхто туди не дістався. Тепер війна в підозрінні прибрала такі розміри, що як політичних знавців Європи, а ми лише зробимо які уступки, зокрема знавців відносин у Советському Союзі Він хотів навіть відповісти на питання: Чи є який спосіб, щоб Злучені Держави могли припинити боротьбу між Советським Союзом і Заходом на те, щоб прийти до миру, про який мовились весь світ? На таке питання Алсон найшов між дипломатами й державниками однудушну відповідь: „Нема!“

Сумне у цій відповіді є й те, що ця відповідь не залежить від цього, що ми досі зробили або занадбали зробили, а залежить від самого Советського Союзу. В переважній більшості опінії дипломатів лише Кремль самий рішає про успіх змагань до порозуміння. Оця відповідь опирається на таких виводах Алсона:

Щоб світ зрозумів, чому так є, треба пам'ятати, що Советський Союз це абсолютна автократія, яка панує з палати, до якої всі брами замкнені перед зовнішнім світом. У таких відносинах одно слово, сказане припадково автократом, має більше значення ніж десять прилюдних промов президента Трумана. Одно таке слово покінчило розмову між Сталіном і американським висланником Гарієм Л. Гопкінсом в справі конференції у Сан Франсиско. Тоді на розмові був приятий Гопкінс, Сталін і Молотов і американський амбасадор Аверел Гарман, а забули на привітність перекладачів і від них ця вістка вийшла у світ. Отже тоді Сталін заявив Молотову гостро по російськи, що він не слухає Молотова, а вірить Гопкінсові, що він не приходить з ніяким

Та мабуть тих „цікавих“ було тим разом замало й тому большевикам не вдалося навіть виповнити галі, хоч помагав їм у цьому весь комуністичний „інтернаціонал“.

Проте такі найкраще буде, коли тих „цікавих“ взагалі не буде, особливо українських. Справи закриваються так, що ці большевицькі збіговниці є вже ясно й явно проти-державними, проти-американськими й війні вони прикривались „поширюванням дружби з советським союзником“ і так заманювали до себе людей, а навіть і представників уряду. Нині вже й прикривати годі. Нині це вже явно пропагатори чужого ладу і речники чужої влади, а з такими людьми і з такими маніфестаціями сумлінний американський громадянин не може мати ніякого зв'язку.

точних інформацій, що діється поза ними. Коли факти йдуть проти переконання цих, хто надає напирям політиці, тоді такі факти затаюються.

Коли хто зрозуміє таке положення, такий теж зрозуміє ролію таких деревляних постав, як Громико, Гусев та За-рубін. Ці советські дипломати повторюють беззастанно й автоматично тисячі аргументи, які їм вложили в уста їх майстри. Це знову має такий наслідок, що вони висилають звіти до своїх зверхників в та-кіх тоне, як писано в редакцій-них статтях комуністичної „Правди“.

Крім дипломатів з їхніми статтями в „Правді“ Кремль має ще інше важне джерело інформації із заграничного світа, про що Сталін самий сказав американцям у періоді воєнної широти, а цим дже-релом є НКВД — тобто „На-родний Комісаріат Внутренніх Дел“. Кров стинається на зга-ду — каже Алсон — коли б так подумати, що американ-ську політику мав би диктува-ти голова Федерального Бюро Інформації Едгар Гувер або інші урядовці з Еф Бі Ай. А так воно є в Росії. Вже при-родне підозріння в таких умі-ях Берії і його НКВД є при-чиною цілковитого незнання відносин в чужих краях, а до того ще приходить безогляд-ність і дивовиждний терор. Са-ме оця установа дає рішальні дані в справі заграничної полі-тики Советів, в яких після Сталіна здається ще Молотов, Берія і Маленков є найбільш впливовими членами Політ-бюро.

Із повище згаданих причин не можна нічого змінити у від-ношенні до Советів, хіба лише спокійно а сильно йти вперед доки або не зміняться оці лю-ди, або доки на їх місці не прийде хто інший — кінчить Алсон.

Проти двох грабіжників

В канадській часописі „Наш Шлях“ поміщено статтю О. Бойкова п. н. „Донбас“ з при-воду перекладу з російської мови на українську книжечки п. н. „Злочинства німців у Донбасі“, яку написав москаль А. Іонов, що глядять на До-нецький басейн як на „наш“, де-бто на московський. Тут по-дамо такі заваги О. Бойкова про ту книжку:

Німечка окупація України коштувала українському на-роду надто багато, менше, як коштувала йому московська окупація. Український народ боровся і проти одної і проти другої окупації. Це є найкращим доказом, що він не шу-кає ліпшого, чи гіршого зверхника, а що він прагне бу-ти вповні самостійним. В зга-даній брошурі наведено де-кілька фактів із тої боротьби, а їх можна б навести сотні ти-сяч, але й тих кілька фактів, на які спромігся автор брошури свідчать переконливо, що у-країнський народ в своїй по-давляючій більшості був про-ти німців, зводив завзяту бо-ротьбу з німецьким грабіжни-ком. Але водночас було чимало таких, що в організований спосіб зводили боротьбу і проти німців і проти москалів. Що обмал було сил для пере-моги обох — московського та німецького імперіалізму, це не означає, що справа са-мостійності України — про-павша справа.

Для нас не є дивним, що автор брошури не спромігся навіть описати повністю ні-мецьких грабіжників. Адже при повному описі треба бу-ло б неминуче згадати також ту ганебну, але допомічну ні-мцям роботу, яку виконали мо-скалі, а навіть самі комуністи з енкаведисти, що перші бі-гли на службу до німців і їм допомагали проти волі україн-ського народу „становивши-

КОЖНИЙ СВІДОМІЙ АМЕ-РИКАНСЬКИЙ І КАНАД-СЬКИЙ УКРАЇНЕЦЬ ПОВИ-НЕН БУТИ ЧЛЕНОМ УКРА-ЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

ОЛ. ЛУГОВИЙ Права автора застерігається.

БУРЕВІЙ

Повість з часів Революції в Росії і Східній Україні в 3-х частинах.

(Другий том трилогії „ОГНЕМ І КРОВ'Ю“).

ПЕРША ЧАСТИНА

52)

У Костя Претвича, селянина середняка, знайшов приміщен-ня генерал Павлоцький. Ста-ра, може двохсотлітня, велика хата видно переживала кращі часи. Широкий сніг діляв її на дві половини. В одній, від гум-на, містилася невелика родина. В кімнаті від вулиці примі-стився генерал. Все в хаті вра-жало простотою і стариною. Широкий дубовий стіл, від хати мало молодший, накри-тий білим, льняним настільни-ком. На кінці стола прикритий кінцем настільника бохонець хліба. Дошки стола, навіть ніжки жовтіли гейби зовсім нові, аж блищали у снопах

Божої у намітці й селянській свитині. Рядом портрет митро-полита Йосифа Пересвіт-Сол-тана, за ним якийсь архиманд-рит, далі Петро Могила! Над ліжком поличка з кількома книжками. Над поличкою два образи, — один мозаїчний, другий химерно намальований на деревляних планках. Стати просто нього — подоба Івана Богослова, зайти з одного бо-ку — на глядача дивився Ан-гел-Хоронітель, з другого — голуб з розпростертих кри-лами — Святий Дух. Заціка-лений старовиною Павлоць-кий взяв у руки книжки. Одна Почаївський Богосласник, по-чатків 18-го століття, друга — Требник, ще митрополитом Могилою виданий! Третя книжка оказалась першим ви-данням Енеїди. Кожна картка від старости пожовкла, заму-слена пальцями поклолів. Гру-бий лубковий папір місцями діпклений. Тримала картки в купі міцна шкіряна оправа на

льняному придиві. Під кни-жкою невеликий шовковий па-ток, щось наче церковне на-криття на Дарохранильницю, малинової барви. Накладна го-лова Христа натуральних барв посередині, а під нею напис старославянськими буквами: „Лета Божого 1428, спорудила дар цей Давид — Городецький Свято-Троїцькій Церкві на вєчний помин убиєнного ра-ба Божого, боярина Андрея Претвича, його жена, бояри-ня Наталя“.

Павлоцький начеб пере-страшився! Мрякою віків вій-нуло на нього від того напису. Хтож був той боярин Андрій Претвич, де згинув? Може під Грюнвальдом, може у частих повстаннях українського бояр-ства проти Володислава Ягай-ли, може у сутичках з сусідни-ми можновладцями? Порохом забутий припала українська давнина, чи виявиться бодай колись?.. Всякі археологічні товариства збирають по містах

музейні рідкості, нарікають на брак пам'яток, провадять роз-копи... Нишпорять по пан-ських домах, по парохам! А заглянувши в селянські хати, в старі заборочені кладовки сільських церков і не здогада-ються. Він самий не мало збе-ріг старовинних пам'яток сво-го роду, щось віднайшовши не жалував гроша. Та він поміщик, рід його ні його дружини, хоча бідніли з кож-ним поколінням, гинули в бо-ротьбі з татарами, польськими королями й московськими ца-рями всеж не втратили. А тут звичайний селянин — власник родових річей, якими ні один з сучасних князів не може по-хвалитися, заплатив би вели-чезні гроші, щоб ті річі набу-ти... А може давби знати вла-ді і річі попросту відобрави-ти! Модерна знать сентимен-тами не бавиться!..

(Дальше буде).

КУПУЙТЕ БОНДИ ПЕРЕМОГИ

Причинки до найновішої со- ветської „чистки” в Україні

(Передрук статті з органу правління Спілки Родинах Письменників України „Літературна Газета”, Київ, 25. липня 1946)

Піднести пил/ність проти ви-
вів буржуазно-націоналістич-
ної ідеології

Український буржуазний на-
ціоналізм завжди був найза-
пекливішим ворогом всього про-
гресивного й революційного в
українському народі. Контре-
волюційна, антинародна, зра-
дницька суть буржуазного на-
ціоналізму добре відома тру-
дящим Радянської України з
усієї історії боротьби нашого
народу за перемогу Великої
Жовтневої революції і утвер-
дження соціалістичного ладу
в нашій країні. Буржуазно-на-
ціоналістична ідеологія — о-
труйна, брехлива, зрадницька
„ідеологія” наймитів інозем-
ного імперіалізму — завжди
служила найпідлішим цілям
поневолення українського на-
роду австро-німецькими та ін-
шими загарбниками.

Безсормінні торгівці свободою
і незалежністю України, най-
мані агенти західно-євро-
пейських імперіалістів — на-
ціоналістичні загарбники — за-
жди ненавиділи найвою нена-
висто великий російський на-
род, з яким народ України
зеднаний нерозривними брат-
німи зв'язками. В тісній дружбі
й союзі українського народу з
своїм великим старшим бра-
том вони бачили основну при-
чину краху всіх своїх планів
і замірів. Тому шовіністична
антиросійська пропаганда, по-
єднана з намаганнями за всяку
ціну довести „окремність”,
„відрубність” українсько-
го народу та його культури,
зв'язаної, мовляв, більше з „за-
ходом” ніж із „сходом” — бу-
ла і є основою всієї облудної
„ідеологічної” діяльності у-
країнського націоналізму.

Буржуазно-націоналістичні
настанови в галузі історії У-
країни та її культури найбільш
повно висловлює так звана
„школа” Грушевського, чия
концепція і погляди були і є
ідеологічною зброєю для у-
країнських націоналістів усіх
відтінків.

В „школі” Грушевського була
розроблена безглузда, анти-
наукова теорія „безбуржу-
зності” української нації. Саме
ця буржуазно-націоналі-
стична „школа”, всіляко за-
тушковуючи соціальну, класо-
ву боротьбу в середовищі у-
країнського народу, намага-
лась довести, що національний
момент є головним і вирішаль-
ним в історії України. Від „шко-
ли” Грушевського йдуть усі
спроби заперечити вікову ет-
нічну і культурну близькість
двох братніх народів — у-
країнського і російського. Нама-
гаючись відірвати український
народ від його великого бра-
та і друга — народу росії-
ського — Грушевський та його
„школа” твердили, що У-
країна в своєму громадсько-

політичному і культурному
розвитку була ближча до За-
хідної Європи, ніж до Росії;
з цього логічно випливав
контрреволюційний лозунг про
„орієнтацію” на буржуазні й
фашистські європейські дер-
жави, що й був, як відомо,
підхоплений всіма українськи-
ми націоналістичними угрупову-
ваннями та націонал-ухильни-
ками.

Партія більшовиків проро-
чила на Україні велику роботу
в справі розгрому та викор-
чуння контрреволюційного
буржуазного націоналізму. Але,
як вказує товариш Сталін,
„пережитки капіталізму в свідо-
мості людей значно більше
живучі в галузі національного
питання, ніж в будь-якій іншій
галузі”. Ось чому працівники
культурного фронту на Укра-
їні, зокрема письменники і лі-
тературознавці, повинні бути
особливо пильні до всіх цих
відступів від марксистсько-
ленінської ідеології в галузі
національного питання, до всі-
ляких — явних і прихованих —
виявів буржуазно-націона-
лістичної ідеології.

Необхідно вести нещадну
боротьбу з будь-якими реце-
дентами концепцій і поглядів
„школи” Грушевського — цієї
зброї ворога. Тим часом, деякі
українські історики, письмен-
ники, літературознавці не ли-
ше не ведуть цієї боротьби,
але ще й роблять прями по-
ступки націоналістичній ідео-
логії, висловлюючи в своїх
працях погляди, запозичені з
„теоретичного” арсеналу Гру-
шевського, припускаючи гру-
бі помилки і викривлення бур-
жуазно-націоналістичного ха-
рактеру.

Серйозні помилки припуще-
ні в першому томі „Історії
України”, автори якого не ли-
ше не піддали критиці анти-
наукові концепції Грушевсько-
го, але й навпаки — самі по-
вторили ряд шкідливих і не-
правильних тверджень бур-
жуазно-націоналістичної істо-
риографії. Подібні викривлен-
ня мають місце і в деяких ін-
ших працях з історії України.

Особливу ж увагу письмен-
ницької громадськості Укра-
їни повинна привертати наявність
найсерйозніших помилок і ви-
кривлень буржуазно-націона-
лістичного характеру в окре-
мих працях з історії україн-
ської літератури, окремих ху-
дожніх та мемуарних творах,
що з'явилися протягом остан-
ніх років.

Про „Нарис історії україн-
ської літератури”, виданий Ін-
ститутом літератури Академії
наук УРСР в 1945 р. за редак-
цією С. Маслова та Е. Кири-
люка, вже писалося в нашій
партійній та літературній пре-
сі. В цьому „Нарисі” досить
наочно виявилось ревізійніст-
ські тенденції частини його ав-

торів, їх намагання „замінити”
методологію — марксистсько-
ленінську — методологією
буржуазно-націоналістичною.
Ревізуючи лєнінське вчення
про наявність двох культур у
кожній національній культурі
класового антагоністичного су-
спільства, автори „Нарису”
протиставляють йому націона-
лістичну теорію „єдиного по-
току”, прямо запозичену в
Грушевського та Ефремова. У
відповідності до цієї „теорії”
вони викривляють картину
розвитку української літерату-
ри, зображуючи всіх письмен-
ників минулого як патріотів і
демократів, всіляко згладжую-
чи й замазуючи соціальні,
класові суперечності. Поняття
„класова боротьба” автори
„Нарису” просто бояться і,
старанно уникаючи його, раз-
по-раз намагаються переко-
нати читача, що замість класо-
вої боротьби в українській
літературі мала місце „консо-
лідація”, соціально-протилеж-
них, ворожих одна одній сил.
Реакційних і консервативних
письменників минулого та їх
твори автори „Нарису” ви-
правдують і обб'юють, не
пошкодуювши рожевих фарб
навіть для активного петлю-
рівського „діяча” Ів. Стешен-
ка. Ввесь розвиток української
літератури, за авторами „На-
рису”, виявляється підкорен-
ням „національній ідеї”; не
розуміючи або не бажаючи
розуміти лєнінсько-сталін-
ського вчення про підпоряд-
кованість національного пи-
тання загальному питанню про
соціалістичну революцію, ав-
тори „Нарису” розглядають
національне питання як основ-
не і вирішальне — і цим гру-
бо перекидують дійсну істо-
рію української літератури,
переходячи на позиції „шко-
ли” Грушевського.

В дусі цієї ж „школи” роз-
кладається в „Нарисі” і таке
першорядне питання, як пи-
тання про взаємозв'язки двох
братніх літератур — україн-
ської і російської. Наявність
цих взаємозв'язків в „Нарисі”
фактично заперечується, вплив
і значення великої російської
літератури для розвитку у-
країнського письменства і всі-
єї культури всіляко примен-
шуються. Говорячи про участь
українців (Копніст, Гнучіч,
Нароужний, Гоголь та інші) в
творенні російської культури,
автори нарису доходять до
того, що оголошують що у-
часть... явищем реакційним,
продиктованим, мовляв, „класо-
вими інтересами українсько-
го дворянства”. Так великий
Гоголь, великий Короленко, в
цих постатях український
народ вбачає яскравий символ
своєї дружньої співпраці з ро-
сійським народом на полі
культури, постають в освіт-
ленні „Нарису”... зрадниками
свого народу — тобто точні-
сінько такими, як трактували
їх Ефремов та Ніковські.

З усього сказаного ясно, я-
ких серйозних розмірів набу-
ли націоналістичні викривлен-
ня в „Нарисі історії україн-
ської літератури” і оскільки
слухним та своєчасним є їх
викриття. Не дивно після всьо-
го сказаного й те, що україн-
ський радянський літературі
приділено в „Нарисі” мізерно-
мале місце і висвітлена вона
безідейно, неправильно, повер-
хово.

Але автори „Нарису” не са-
мітні в своїх спробах протяг-
нути буржуазно-націоналістичну
ідеологію. Помилки націона-
лістичного характеру знайшли
місце в ряді статей, що з'яви-
лися в нашій літературній пре-
сі. Так, в мемуарах Г. Лазарев-
ського „Київська старовина”,
що друкувалися в журналі „У-
країнська література”, ідеалі-
зуються буржуазно-націоналі-
стичні діячі В. Науменко та О.
Левіцький, дається викривле-
не трактування ряду інших
постатей та явищ минулого.
Неправильні, антилєнінські
твердження, що йдуть від на-
ціоналістичного літературо-
знавства, можна зустріти в о-
кремих журнальних статтях та
брошурах О. Дорошкевича, С.
Браславського, а також Е. Ки-
рюлюка та І. Пільгука, які з'яв-
ляються і основними авторами
„Нарису”.

Громадськість Радянської У-
країни свого часу рішуче за-
судила буржуазно-націоналі-
стичні концепції, розвинуті в
ряді творів кінорежисера О.
Довженком. Цей повчальний
приклад не став уроком для
деяких письменників, які, за-
мість того, щоб глибоко ово-
лодіти вченням марксизму-
лєнінізму і на основі цього
вчення правдиво відтворити
нашу дійсність, волячи цінити
ідейним, політичним мави-
цям. Так, письменник Л. Смі-
лявський виступив з повістю
„Софія”, „герої” якої вислов-
люють неприховано-вороже
ставлення до російського на-
роду, його культури і мови —
ставлення, що схвалюється

автором. Апологетику приват-
но-власницької патріархаль-
щини, піднесення до якогось
багатозначного „національно-
го символу” стародавньої у-
країнської хати припустив в
оповіданні „Українська хата”
О. Кундзіч. Чимало викривлень
і помилок можна знайти в о-
кремих творах на історичну
тему, в яких часто віддається
даннина сумнозвісній „націо-
нальній романтиці”, виправду-
ються реакційні, консервативні
явища минулого.

Зовсім недавно поет Т. Ма-
сенко виступив у журналі „Віс-
ник” з циклом віршів про
своїх відецьких враження. Див-
но, що ці враження в автора
виявилися повязаними... з спів-
чутливими згадками про на-
ціоналістичного поета-емігран-
та Олеса. Не менш дивно, що
цього емігранта автор ставить
фактично в одну площину... з
воїнами Червоної Армії. Звід-
ки в Т. Масенка ці дивні сим-
патії, це потворне співстав-
лення?

Наведені факти говорять
про те, що письменникам, лі-
тературознавцям і критикам
Радянської України необхідно
піднести пильність проти вся-
ких спроб протаскувати бур-
жуазно-націоналістичної ідео-
логії, розгорнувши проти них
рішучу боротьбу. Помилкам і
викривленням, що підігрива-
ються українсько-німецькими
націоналістами, сприяє недо-
статня озброєність значної
частини працівників літерату-
ри марксистсько-лєнінськими
знаннями, а також млявість і
поверховість нашої критики.

Всі ці хити повинні бути по-
долані. Необхідно серйозно зайня-
тись опрацюванням найважли-
віших теоретичних проблем,
розв'язання яких допоможе по-
дальшому ідентифікації й худо-
жньому зростанню нашої літе-
ратури. В ближній час треба
дати читачеві справді науко-
вий курс історії української лі-
тератури, зокрема літератури
великої радянської доби.

„Треба піддати ґрунтовній
критиці в газетах і журналах
Радянської України всі і всі-
лякі спроби ревізувати марк-
систсько-лєнінське вчення в
національному питанні, поси-

HEALTH HINTS

„Health Hints” is a regular contribution to this paper by The Medical Society of New Jersey. Questions should be addressed to the Office of the Society, 315 West State Street, Trenton 6, N. J.

DELAY AND FEAR: CANCER'S ALLIES

THOUSANDS of persons die annually from cancer who would have been saved were it not for delay, fear, superstition, quackery or ignorance. Actually, cases of cancer are being cured every day of the year.

Cure rests on early recognition of symptoms. Better suspect you have cancer and be assured that you don't than to be told that you are beyond help because you have delayed too long.

The most common cancer is that of the stomach. About one half of all cases of cancer in men and one third of all cases in women involve cancer of the stomach. One fourth of all the cancer deaths reported results from growth in this organ.

Because of the relatively few symptoms in the early stage, diagnosis is often a difficult one. If the malignant tumor is high, the symptoms may be minor for many months.

Persistent digestive symptoms without apparent cause in anyone beyond the age of 40 should be investigated. However, the disease can and does occur at any age. Loss of appetite, gas, belching, and perhaps very mild abdominal pain may be the only signs. Unexplained weight loss may be the chief complaint. Later, nausea becomes a common complaint, and as the tumor grows, it begins to bleed inwardly and often a profound anemia results. This very often may be the only clue to a malignancy of the stomach, and must always be considered during the examination of a patient with an anemia and unexplained weight loss. Later, vomiting may occur because of the obstruction caused by the tumor mass. Severe pain is usually a late symptom.

Cancer of the stomach, like all cancers, can be cured, but it must be diagnosed early. Any vague digestive complaint should be quickly reported to a competent physician, and a thorough investigation conducted.

The large bowel, which consists of the colon and rectum, is also a frequent site of cancer. Approximately 10 per cent of all deaths from cancer result from this lesion. The presence of cancer in the colon gives rise to signs and symptoms — comparatively early, but these are also of a minor nature, and may not lead the patient to a physician immediately. These tumors tend to spread rather late in their course, and about one third of them may cause death by their local effects before they have spread beyond the point of surgical removal. The results of surgical treatment in cancer of the large bowel are better than those for any other type of cancer of the digestive tract. Although the lesion may occur anywhere in the large bowel, the left colon is the most common site.

Our hopes of increasing the percentage of cures in cancer rest with the patient. Many people would be alive today had they heeded the early signs of their disease. Surgical technique has been greatly improved. However, a physician can do nothing with a patient who presents himself too late.

лити ідейно-політичне вихо-
вання кадрів нашої інтеліген-
ції, допомогти науковим пра-
цівникам в галузі історії, літе-
ратури, письменникам і діячам
мистецтва досконало оволоді-
ти марксизмом-лєнінізмом —
вчення, що одином правильно
висвітлює закони „розвитку
суспільства”. — („Культура и
жизнь” No. 3).

(Докінчення буде.)

Banquet

in honor of the
World War Veterans
given by

ST. JOHN'S UKRAINIAN CATHOLIC PARISH
OF NEWARK, N. J.

at the ELIZABETHAN HALL, ESSEX HOUSE
Broad Street, Newark, N. J.

Sunday, October 13th, 1946

at 6 o'clock P. M.

Music by H. J. Baron's Orchestra - Subscription \$5.00

No tickets sold at the door. Tickets now being sold at
All returns must be in by St. John's Rectory, Newark, N.J.
OCTOBER 7, 1946. MI 2-3410

ШКІЛЬНІ КНИЖКИ

КУПІТЬ ІА ПОТРІБНІ КНИЖКИ

Не досить післати дитину до школи. Треба їй
ще дати книжки, без котрих вона не може навчитися
читати, а потім книжки, щоби захопили її читати.

Ось Вам вибір таких книжок для дітей:

ПЕРША КНИЖЕЧКА (Буквар) М. Матвійчука 75 ц.

ДРУГА КНИЖЕЧКА (читанки для 2. класу) М. Матвійчука 75 ц.

ЧЕТВЕРТА КНИЖЕЧКА (читанка для 4. класу) М. Матвійчука 75 ц.

ШКІЛЬНИЙ СПІВАНІК у двох частинах. Зладив Ф. Колесса 75 ц.

ПОЧАТКОВА ГЕОГРАФІЯ, написав Степан Руд-
ницький для народних шкіл 60 ц.

МАТЕМАТИКА, Ів. Андрушенка, практичні пора-
ди з арифметики та геометрії, опр. 50 ц.

МАЛА ІСТОРІЯ УКРАЇНИ, І. Крип'якевича 15 ц.

МАЛИЙ КАТЕХИЗМ християнсько-католицької
релігії. Уложив о. Іван Рудович 35 ц.

ХРИСТІАНСЬКО-КАТОЛИЦЬКА НАУКА ВІРИ в
біблійних оповіданнях для дітей. о. С. Бі-
ленький 50 ц.

ДЛЯ УЧИТЕЛІВ:

МЕТОДИЧНИЙ ПІДРУЧНИК до навчання пер-
ших початків українського письма. Зладив
М. Матвійчук 75 ц.

Замовлення слати:

“СВОБОДА”

81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY 2, N. J.

УВАГА! ОЛИФАНТ, ПА., І ОКОЛИЦІ! УВАГА!

ХОР СВ. КИРИЛА І МЕТОДІЯ З ОЛИФАНТ, ПА.

— представляє —

ХОР „БОЯН” З ОБОРН, НЬО ЙОРК

з парохії св. Петра й Павла

Величавий Концерт

під диригентурою проф. Константина Орлика
В СУБОТУ 28. ВЕРЕСНЯ (SEPTEMBER 28, 1946)

В АВДИТОРІІ СВ. КИРИЛА І МЕТОДІЯ
Ривер Стріт, Олифант, Па.

Запрошуємо всіх з Олифанту і околиці на цей
Величавий Концерт, де буде нагода почути прекрасні
співи великого хору.

Вступ 60 центів

ПОЧАТОК ТОЧНО В ГОДИНІ 8:15 ВВЕЧІР

Уряд.

ЗВУКИ УКРАЇНИ

MELODIES of UKRAINE

100 українських пісень під
нотами на один голос і з
повним текстом.

Зладив і видав
ДМИТРО АНДРЕЙКО:

Ціна 75 центів

Замовлення враз з належністю
слати до:

СВОБОДА

P. O. BOX 346

JERSEY CITY 2, N. J.

З Канади треба платити тільки
американською валютою

УВАГА! ROCHESTER, N. Y. УВАГА!

УКРАЇНСЬКИЙ АМЕРИКАНСЬКИЙ ЗАПОМОГОВИЙ
КОМІТЕТ

— устроює —

ОСІННІЙ БАЛЬ

В НЕДІЛЮ, 29. ВЕРЕСНЯ (SEPTEMBER 29, 1946)

В УКРАЇНСЬКІМ КЛУБІ ПРИ WILSON I HUDSON AV.

Початок у годині 4. пополудні.

Просимо український загаль і всі організації при-
йти на цей баль, бо дохід призначений на сироти, які
внедовзі прийдуть до Америки і які потребують помічі.

За добру забаву ручить — Комітет балю.

— устроює —

УВАГА! ROCHESTER, N. Y. УВАГА!

УКРАЇНСЬКИЙ АМЕРИКАНСЬКИЙ ЗАПОМОГОВИЙ
КОМІТЕТ

— устроює —

Праця для жінок і чоловіків
WANT ADS
CLASSIFIED DEPARTMENT
B'gram 4-0237 — B'gram 9-0582

ПОТРЕБНО МУЖЧИН

ПАЛИШЕРІВ
ПОТРЕБНИЙ ДІЯЮЧИЙ ДОСВІД
ЛЕГКА, ПОСТІЙНА ПРАЦЯ
ПРИ SAND CASTINGS
ДОБРА ПЛАТНЯ

Голоситься
MOSS INDUSTRIES
113 53rd ST.,
BROOKLYN, NEW YORK

ЛЕКАРІ
Першої класи — Добра платня.
Голоситься 57 East Ridgewood Ave.
Ridgewood, N. J.
Telephone Ridgewood 6-1002

3 ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

МІСТО НЬЮ ЙОРК.
Звіт делегата до Європи.

Дня 14. вересня 1946 р. відбулись чергові збори Об'єднаного Комітету, на які прибуло понад 50 делегатів різних товариств. На збори прибув голова Допомогового Комітету д-р В. Галан, який здав вищепний звіт з своєї поїздки по Європі. В своїм звіті д-р Галан обговорив положення скитальців і відносини по таборах скитальців і полонених, які налягають в Риміні. Можна сміло твердити, що поїздка до Європи голови нашого Допомогового Комітету піднесла на дусі наших вигнанців як рівнознач дала наглядний доказ, що, американці українського роду ставляться серйозно до їх загрозливого положення, коли не жаліли ні труду ні гроша на висилку свого представника, який має на місці прослідити їх життя.

Настрій і відчуття наших скитальців, які витали і розмовляли з нашим представником, може зрозуміти лише той, хто сам був за дротами і переживав хвили без будучого завтра. Тому не жалімо гроша на висилку делегата, бо часто моральна, підтримка значить далеко більше як поміч матеріальна.

По звіті д-ра Галана були запити, на які він давав відповіді. Звіту голови Допомогового Комітету всі ми зрозуміли що наша поміч, як матеріальна так і моральна, є надалі до кінця потрібна. Тому на цій місці треба звернути увагу нашим скитальцям, які приїждять з Європи, щоб своїми поглядами про нестачу нашої допомоги не знеохочували нас до дальшої праці. Можливо, що ті, які приїхали з Австрії і Німеччини, не дістали бажаної помічі від нашого комітету, бо поміч до цих країв ще до недавня була неможливою. Було б вказаним, щоб наші скитальці прочитали собі допис поміщений у „Вістях“ в органі Українського Комітету в Бельгії, в якому автор допису радить тим, що приїждять до Америки, не критикувати і не реформувати нашої акції в Америці, бо ми живучи тут десятки років, знаємо краще американське життя і обставини, серед яких ми мусимо працювати.

На згаданих зборах Об'єднаного Комітету рішення влаштувати наше традиційне Листопадове свято, як рівнож в часі зимового сезону подобати за відчити на різні теми, які хоч частинно оживили життя великої української громади в Нью Йорку.

Марія Демидчук,
секр. Об. Комітету.

IVAN FRANKO'S "MOSES"
Trans. by Waldimir Semenyuk
With a biographical sketch of
Ivan Franko
by Stephen Shumeyko
Price 50 cents

Wacs Play Important Role in Hospitals

Because there is an urgent need for skilled Wacs in hospitals, personnel centers, and headquarters installations, former members of the Corps are being urged to re-enlist. Wac Medical Technician Annabell Dayley, left, of Greenacres, Pa., is assisting Army Nurse Second Lieutenant Donna C. Grochman, right, of Ray Village, Ohio, in giving John S. Lonigan, wounded war veteran, of Sandy Ridge, Pa., an intravenous injection. Upon re-enlistment, former Wacs can volunteer either for the duration of the war plus six months, or until June 30, 1947, unless sooner relieved for the convenience of the Government. They can also retain the rank held at time of discharge.

Допомога скитальцям

НЕ ПЕРЕРИВАЙМО ПРАЦІ

За два-три місяці приїде люта зима і тому треба нам доконче застановитись над дальшою допомогою для наших скитальців. Коли згадується тут про допомогу, то треба під тим розуміти допомогу в убраниях і харчах, бо це ділянка Жіночої Секції. Наше жіноцтво в цілій Америці виконало велику працю і як оповідає голова Допомогового Комітету, д-р В. Галан, який недавно вернув з Європи, ця праця нашого жіноцтва була великим підйомом серед наших скитальців, які він мав нагоду стрічати в Європі, а це в Італії, Франції, Бельгії і Англії в часі своєї поїздки. Тому саме д-р Галан на зборах Жіночої Секції в Нью Йорку дуже заохочував жінок до дальшої і постійної праці для наших скитальців. Немає де правди діти, серед нашого громадянства кружать такі різні поголоски про нашу допомогу акцію, що їй шкодять. Та ми жінки добре приглянемося тим, хто ці поголоски поширює і даймо їм належну відправу побільшуючи наші зусилля і нашу акцію.

Наша Жіноча Секція звертається отцю дорогою до всіх наших товариств, організацій і комітетів з зазивом продовжувати нашу працю збіркою одяжі і біля. Вказаним було б щоб, де це можливе, головню по менших місцевостях, наші організації й місцеві комітети вистарались дозволу на збірку убрания в цілому місті, як це напр. мало місце в Бофало. Це однак можливе лише по менших осередках.

Пишемо про це лиш тому, щоб присилка убрания меншає. Очевидно наше громадянство вичерпується, а в додатку і по крамницях є брак одяжі. Не треба нам хіба пригадувати, що українські скитальці, а їх є понад 300,000, дальше існують і нашим святим обов'язком є далі нести їм поміч. Надходять довгі зимові вечери — в багатьох з нас є багато вільного часу. Ураджуємо то-

вариські сходини, вечерки, а дохід з них жертвуймо на допомогову акцію. Як довго існує у нас проблема скитальців, так довго ми мусимо скитальцям помагати.

Дальше пригадується нашо-му жіноцтву, що убрания, присилані до вергавзу, мусять бути чисті і неподерті. Мусимо знайти час і жінок, які ті убрания направляли, бо трапляється, що напр. добра сукня чи плащ, але відірваний рукав. І жінки, які пакують ці убрания в вергавзі в Нью Йорку, налягають в неприємній ситуації: ані це убрания посиляти, ані викинути. А машин до шиття у нас у вергавзі нема. Тому, коли беремось за гуманну акцію, виконаймо її совісно й розумно, бо лише така праця наводить признання і стає корисною для других.

Минули ваканції, берімся до праці. Надходить люта зима, ми, жінки, подумаймо над сотками тисяч наших братів і сестер на вигнанні. Ми, матері, застановімсь над долею тих малих дітей, які вже в перших днях свого життя зазнають голоду і холоду. Спішімо їм з помічю, збираймо і присилаймо одіж до вергавзу, 31 E. 35 ul. в Нью Йорку.

Unitarian Collection Warehouse
Ukrainian Relief
31 E. 35th St., New York 16, N. Y.
ЗА ПРЕСОВУ СЛУЖБУ
ЖІНОЧОЇ СЕКЦІЇ:
Стефанія Абрагамовська,
Марія Демидчук

ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ „СВОБОДИ“

Прохаємо читачів „Свободи“, що змінюють свою адресу, вивопнити оцей бюлетень, подаючи доконче стару й нову адресу та число відділу, якщо ви є членом У. Н. Союзу, та вислати його в листі з 10 ц. поштовими значками до адміністрації „Свободи“. 10 ц. треба доконче залучити на покриття вироблення нової металевий плити.

Ім'я й прізвище _____ Ч. від _____
Стара адреса _____
Нова адреса _____

До українського мовознавства

Нема кращого суходому для студій української мови понад Північну Америку. Сюди, не десятки а сотки імігрантів приїхали з усіх усюдів широкої України. Тут у кожнім великім місті, в кожнім містечку й по колоніях дослідник української мови щодня прислухується всіляким українським говорам і говіркам.

Між нами в Америці маєтсья споре число завзяятих дослідників української мови, що від десятків літ шукають і но-тують собі всілякі питомо-ності та правила української мови.

І так: — Вони прийшли до наукового висновку, що в українській мові апострофів не треба.

Чому? — Тому, що українські губні букви: б, в, м, п, не приймають по собі якогось знаку (ь). Ці букви самі по собі тверді і їх не можна зливати з йотівками: є, ї, ю, я.

Коли пишемо: б'є, в'є, в'їда-ти, м'ята, м'някий, п'є, п'яний, і т. п., то очевидно тут апострофи залиши, бо й без апострофів тих слів інакше не вимовиш.

Ті апострофи вирости в умах тих українців, котрі в по-неволодній Україні змалку на-судхались російської вимови: бь, вь, мь, пь, бьері, вьерно, вьязати, пьесок, пята і т. п. Отож хай назавжди зникнуть апострофи з українського письма, як річі чужі нам і не-потрібні.

Що до твердого р та м'яко-го рь досвід стверджують слідує:

По всій Україні вимовляють і тверде і м'яке (Р, Рь). Тільки в Галичині напівніч від Карпат не всюди вимовляють м'яке рь.

В літературній нашій мові мусимо його задержати в тих словах, в котрих воно при-ходить в київських говірках.

Колиж писатимемо всюди тверде р, тоді в нашій грама-

тиці вийде праворисна анархія — хаос.

Попройте відмінити слова твір та звірь:

Твір, твору, творові, твір, творе, твором, в творі (по твору). Звірь, звіря, звіреві, звіря, звірю, звірем, в звірі, (по звірю) у множині: Твори — звірі.

З цього завважите, що імен-ники з м'яким рь належать до іншої відмінки а не до тієї, що з твердим р.

Відміняйте слова: дар та цар; букварь та товар; чебер та веперь, а побачите про що розходиться в граматичі...

Та як можна нам братись вчити у школах чужинців у-країнської мови, як ми дозво-ляємо в нашій літературній мові на такі неточності.

Дослідник української мови завважить, що окрім в гуцуль-ським говорі, шиплячі букви: ч, ш, щ, ж, ніде не м'якнуть. Тільки наш верховинець каже: чьому, шьо, шьирий, жьмба, жьйти і т. п., а далі по всій Україні чути тільки пів м'які шиплячі. Отож покладаймо со-бі за завдання ніде не м'як-шати цих звуків. Пишімо. За-річка, Запоріжжя, збіжжя, по-дружжя, домачча і т. п. — („Український Робітник“).

Іван Бодруг.

ПОШУКУЮТЬ

ДЯКІВ ВАСИЛЬ, на скитальщині в Німеччині, пошукує своїх рідних. ЯРЕМОВИЧ МИХАЙЛО син Івана і Софії. ВИДРА МАРІЯ, жін. Андрія з Вороняк дочка. ДЯКІВ ДМИТРА І АННІ. Мають жити у Вінніпегу, Канада. КОРНА ІВАН син Миколи, ма-ють жити в Шікаго, Іл., Америка. Всі походять з с. Гологірки, пов. Золочів, Галичина. Вони, або хто би знав про їх побут, звольте зголосит-ся в важкій справі до: МІСЦЕВ. ШМИСІСЛСЬК 3918 Cypress Ave., Cleveland 9, Ohio

ДЯКІВ ВАСИЛЬ, на скитальщині в Німеччині, пошукує своїх рідних. ЯРЕМОВИЧ МИХАЙЛО, син Івана і Софії. ВИДРА МАРІЯ, жін. Андрія з Вороняк дочка. ДЯКІВ ДМИТРА І АННІ. Мають жити у Вінніпегу, Канада. КОРНА ІВАН син Миколи, ма-ють жити в Шікаго, Іл., Америка. Всі походять з с. Гологірки, пов. Золочів, Галичина. Вони, або хто би знав про їх побут, звольте писати до: DYAKIW WASYL, Ulm an Donau, Stadthaus Markplatz Lohrmann U. S. A. Zone, Germany

ОЛЬГА БАБІЙ, син Параньки і Лили Баби з села Доброводи, повіт Збарж, пошукує своїх дітей НАСТІ І ЖИТНИЙ, дочка Тека і Войтка Павлишин, уроджені в Березонці Малий, пов. Збарж, вїхали до Аме-рики в 1912 році з села Обертасів, пов. Золочів і заміщували в Нью Джерзі Подружжя імя не відома. Пошукуваних прошу зголоситись до: WAWRYK KWASNICKI, 11 St. Mark's Place, Apt. 6, New York 3, N. Y.

ОЛЬГА ГАДЬО, замужна ЗАЯЦЬ, з Жовтви, пошукує своїх вуйків НИКОЛУ І ЛЕОНА НАЙДУХ з Каїленд, Огайо. За інформаціями прошу звертатись до: NICK PELESNOK, 57 Concord Ave., St. Catharines, Ont., Canada. Адреса Ольги Заяць: Olga Zajac, Landshut b. München, Franzlstr. 1, Bayern, Germany, U. S. Zone.

"The purpose of this work is to present the principles of Ukrainian grammar in English for those who would like to learn the Ukrainian language. It is hoped that the grammar will meet the demand of both Ukrainians and non-Ukrainians: the former desiring to gain a proficiency in the language, and the latter wishing to get an understand- ing of it."

From the Foreword to—

Ukrainian GRAMMAR

by ELIAS SHKLANKA, M.A. (Chicago)
\$1.25.

Svoboda Bookstore

P. O. BOX 346, JERSEY CITY 3, N. J.
Замовлення з Канади треба платити американською валютою.

Чому ще нема у вас
такої цінної книжки про наше життя в Америці, яку повинні ми дати в руки молодого покоління, щоб знало, чим ми тут жили, якими ідеалами і мріями, і що з того отагнули, а що ще треба добувати?

А такою книжкою є:

ЮВІЛЕЙНИЙ АЛЬМАНАХ

виданий з нагоди

П'ЯТЬДЕСЯТЛІТНЬОГО ЮВІЛЕЮ У. Н. СОЮЗУ.

Ціна за Альманах, що має понад 300 сторін друку: \$2.50.

Замовляйте, пишучи на таку адресу:

СВОБОДА

61-63 GRAND STREET, JERSEY CITY 3, N. J.
ЗАВВАГА: Хто замовить з Альманахом ще й Пропам'ятку Книгу У. Н. Союзу, дістане обидві книжки за \$3.00.

Замовлення з Канади треба платити американською валютою.

ТАРЗАН, ч. 1455. Волокна рується.

